Nr. 102 Koźmin, środa dnia 24 grudnia 1924 r. Rok 37

ORĘDOWNIK URZĘDOWY POWIATU KOŹMIŃSKIEGO

Przedpłata: na miesiąc grudzień 0,75 zł. | Wychodzi w środy i soboty | Ogłoszenia: miejscowe mm. 1-łamowy 5 groszy pozamiejscowe „ „ 6 „

Zdrowych i wesołych świąt życzy!
Administracja.

Dział urzędowy

Nr. 354. Dotyczy sprawozdań o stanie zatrudnienia w przemyśle i wypełnienia życzonego formularza.

Główny Urząd Statystyczny domaga się sprawozdań od wszystkich położonych w granicach Rzeczypospolitej (niezależnie od ilości zatrudnionych robotników) cukrowni, browarów, gorzelni, fabryk wyrobów tytoniowych, garbarni, fabryk zapałek i laboratoryj chemicznych; od wszystkich zaś innych zakładów przemysłowych, o ile posiadają silniki pędne lub, w razie ich braku, zatrudniają conajmniej 20 robotników.

Nienadesłanie sprawozdania lub przesłanie sprawozdania po obowiązującym terminie jakoteż nadesłanie niewypełnionego lub nienależycie wypełnionego formularza, będzie uważane za nie przestrzeganie obowiązku nadsyłania sprawozdań o stanie zatrudnienia i pociągnie **wymierzenie przewidzianej kary w wysokości 500 zł.**

W wypadku zawieszenia czynności zakładu powinne być o tym fakcie powiadomione Główny Urząd Statystyczny, oraz odnośny Wojewódzki Wydział Przemysłowy, którym podać należy datę zawieszenia, liczbe robotników ostatnio zatrudnionych oraz datę (w przybliżeniu) protektowanego uruchomienia zakładu. Z chwilą wznowienia pracy w zakładzie, Główny Urząd Statystyczny i Wojewódzki Wydział Przemysłowy również niezwłocznie powinne być o tem powiadomione; dotyczy to również nowopowstałych zakładów przemysłowych. Nowopowstałe zakłady powinne o uruchomieniu donieść Urzędowi policyjnemu wzgl. Komisarjatowi.

Dla uniknięcia omyłek w ewidencji otrzymywanych sprawozdań koniecznym jest wyraźne podanie nazwy firmy adresy i przedmiotów wytwórczości zakładu; wszelkie zmiany właściciela lub adresu zakładu przemysłowego winne być komunikowane Głównemu Urzędowi Statystycznemu.

Dane cyfrowe notować należy oddzielnie dla każdego tygodnia według schematu podanego w formularzu wpisuje się liczby cyframi arabskiemi do każdej rubryki dla każdego tygodnia. Gdy odpowiedź ma być negatywną, rubryki wypełnia się kreskami. O ile w pewnym tygodniu zakład jest nieczynny, to w rubryce tego tygodnia zamiast liczb wpisywać należy przyczynę unieruchomienia zakładu np. „strajk", „remont", kryzys ekonomiczny itp.

Podanie dat dla jednego tylko tygodnia, a pominięcie dla innych — przyczem, gdy nie będzie wyjaśnioną przyczyną tego przypuszczenia, — uważane będzie za niewypełnienie formularza.

Formularze do sprawozdań rozsyła Główny Urząd Statystyczny; **nie otrzymanie jednak formularzy nie zwalnia od obowiązku złożenia sprawozdania w przepisanym terminie, przeto przedsiębiorstwa, w razie nieotrzymania formularzy w właściwym czasie, winne zwracać się po nie do Starostwa, które w tym celu** będą zaopatrywane co miesiąc w formularze.

Koźmin, dnia 18 grudnia 1924 r.

Starosta: w z. Szatkowski.

— L. dz. 5817/24 I—11. —

Dział nieurzędowy

Przepisy dla zmiany uszkodzonych biletów Banku Polskiego.

Zniszczone wskutek obiegu bilety bankowe przyjmuje Bank Polski bez żadnych potrąceń i ograniczeń przy wpłatach i przy wymianie, jednakże przedstawione bilety nie mogą wzbudzać podejrzenia co do oszukańczych z niemi manipulacyj i nie może brakować więcej niż:

1. $^1/_3$ część odcinka,
2. a) trzy cyfry numeru i jeden podpis, lub jedna cyfra względnie litera serji i jeden podpis przy biletach po zł 5 — 10 — 100 — i 500 — z datą 28 lutego 1919 r. oraz po zł 5 — 10 — 20 — z datą 15 lipca 1924 r.
   b) jeden numer, lub jedna serja, lecz muszą być obydwa podpisy przy biletach po zł 20 — i 50 — z datą 28 lutego 1919 r.

Zatarcie poszczególnych cyfr numeracji nie jest powodem odmowy zamiany biletu bankowego.

Bilet sklejony może składać się tylko z części, należących do tego samego odcinka.

Bilety, nieodpowiadające wyżej wskazanym warunkom, a uszkodzone przez pożar, powódź lub inne nadzwyczajne wypadki, mogą być wymieniono tylko na skutek każdorazowego postanowienia Dyrekcji Banku na wniosek Skarbca Emisyjnego.

Postępowanie z fałszywemi biletami Banku Polskiego.

W razie przedstawienia w jakiejkolwiek Kasie publicznej, lub prywatnej biletu fałszywego, albo podejrzanego o sfałszowanie, należy bilet zatrzymać, okazicielowi wydać zaświadczenie zawierające:

1. nazwę instytucji w której bilet zatrzymano,
2. nazwisko, imię i miejsce zamieszkania okaziciela biletu,
3. wysokość odcinka z oznaczeniem serji i numeru,
4. podpis kasjera, który bilet uznał za fałszywy.

Zatrzymany bilet bankowy winien być natychmiast przesłany do najbliższego Oddziału Banku Polskiego z odpisem zaświadczenia wydanego okazicielowi zakwestjonowanego biletu.

Zatrzymane bilety fałszywe przesyła Bank Polski Prokuratorji Sądu Okręgowego, jeżeli na ich okaziciela pada podejrzenie fałszowania względnie rozmyślnego puszczania w obieg fałszywych biletów, albo Policji

Państwowej, kiedy szczególne okoliczności wymagają natychmiastowej interwencji.

Za zatrzymane fałszywe bilety nie otrzymuje okaziciel żadnego odszkodowania.

W 10 dni aeroplanem dookoła świata.

Rozwój żeglugi powietrznej postępuje tak szybkiemi krokami, że zawsze się jest w obawie opóźnienia w opisie najnowszych zdobyczy techniki awiacyjnej. Przed kilku tygodniami świat cały z wielką uwagą śledził podróż nad oceanem nowego Zeppelina, największego z dotychczas zbudowanych, ale już dzisiaj ten olbrzym powietrzny zmalał do połowy tego, co widzieliśmy na lotnisku w Cardington, pod Londynem.

Nowomianowany minister lotnictwa, sir Samuel Hoare udając się na inspekcję tego lotniska, zaprosił przedstawicieli prasy, aby mogli oni naocznie przekonać się, jak wielkie postępy poczyniła technika awiacyjna angielska. W ogromnym hangarze w Cardington znajdują się obecnie dwa statki powietrzne. Jeden, który był w naprawie, tego samego typu, jak R 34, który pierwszy przeleciał Atlantyk. Statek ten R 33, zbudowany dla celów wojskowych, naturalnie niema żadnych specjalnych urządzeń dla przewożenia pasażerów i po dokonaniu naprawy będzie użyty dla lotów próbnych do Egiptu i Indji. Inny statek znajdujący się w hangarze, wkrótce przestanie istnieć, bo będzie rozebrany; roboty nad nim nie zostały doprowadzone do końca w właściwym czasie, a obecnie nie warto już budować i wykończać statków typu tego, który zdobył Atlantyk. Ambicja i plany nowe sięgają znacznie dalej. Skoro tylko hanger w Cardington będzie wolny, kiedy R 33 poleci do Egiptu, a brat jego ostatecznie będzie rozebrany, urząd marynarki lotniczej przystąpi do przebudowy i rozszerzenia hangaru, aby swobodnie pomieścić w nim nowy statek powietrzny, który ma być dwa razy większy od najnowszego Zeppelina. Rozmiar powiększonego hangaru będzie taki, że z górą sto tysięcy ludzi swobodnie się w nim pomieści.

Nowy „Król powietrza“ ma być zbudowany inaczej aniżeli jego poprzednicy. Szkielet zbudowany będzie ze specjalnej stali, nie poddającej się działaniu zmian atmosferycznych, a nie z aluminnium, jak dotychczas. Wielkie śmigi, w liczbie sześciu, również będą ze stali, aby mogły skutecznie stawić opór wszelkim niebezpieczeństwom lotu pod zwrotnikiem. Specjalne przyrządy będą chroniły gaz przed rozszerzaniem się w klimacie tropikalnym. Długość statku wyniesie 729 stóp, wysokość 140 stóp, przecznica 130 stóp. Pojemność sięgać będzie pięciu miljonów sześciennych stóp. Siła nośna przewidziana jest na 172 ton, z tego 75 ton na bagaż pasażerów, balast i materjał opałowy. Siedem motorów rozwijać będzie 4200 sił końskich i pozwoli statkowi przepływać powietrze z szybkością 120 kilometrów na godzinę. Statek ten będzie mógł zabierać 100 pasażerów, dla których urządzone będą kabiny sypialne, jadalnie, palarnie itp.

Cel budowy takiego nowego okrętu — jest rozpoczęcie stałej i formalnej komunikacji powietrznej między Anglją i Egiptem, Indjami i Australją, w kierunku wschodnim, Kanadą — w kierunku zachodnim i Afryką południową. Zamiast siedmiu tygodni, podróż do Australji trwać będzie 9—10 dni. Do Nowego Jorku będzie można zajechać w dwa dni.

Jedną z najciekawszych osobliwości tej nowej komunikacji powietrznej będą specjalne przystaniewieże, wysokości około 200 stóp, do których statki będą przybijały, i powiedzmy, będą „zarzucały kotwicę“, przywiązane i nieruchomiane zapomocą specjalnych przyrządów. Pasażerowie będą wysiadali na wierzchołku wież i windami będą zjeżdżali nadół. Wieże te powstaną w kilku punktach po drodze. Hangary jednak będą sie znajdowały tylk w Cardington, stacji centralnej.

Przewidywane jest rozpoczęcie tej komunikacji w 1926 roku, kiedy to stanie się rzeczywistością linja komunikacji powietrznej dookoła świata „wielka północna“ linja: Londyn — Nowy Jork — San Francisco — Władywostok — Moskwa — Warszawa — Berlin — Londyn. Nad oceanem ma samolot przelatywać statek powietrzny, gazowy nad suszą — samolot cięższy od powietrza. Część tej wielkiej linji już obecnie jest w ruchu mianowicie Nowy Jork — San Francisco — i Londyn — Moskwa (ta ostatnia linja nie jest jeszcze bezpośrednie połączenie Paryż — Warszawa — Moskwa i Berlin — Warszawa, co w kombinacji z istniejącemi linjami do połączenia Londyn Moskwa). Kiedy ten wspaniały pomysł podróży powietrznej dookoła świata będzie urzeczywistniony, można będzie oblecieć świat 10 dni!

Że projekty te nie są mrzonkami, świadczą najlepiej liczby o dotychczasowym rozwoju pasażerskiej żeglugi powietrznej. W 1919 r. z pasażerskiego lotniska w Croydon, na południu Londynu, oblatywało tygodniowo 20 pasażerów. Obecnie odlatuje i tysiąc i liczba ta stale się zwiększa. Powodzenie linji Londyn — Paryż jest tak wielkie, że wkrótce ma być wprowadzona regularna obsługa powietrzna za pomocą aeroplanówautobusów, odlatujących z odpowiednich lotnisk w obu stolicach co pół godziny i nawet więcej. Między Paryżem a Londynem będzie się podróżowało już na wiosnę — tramwajami!

Na wiosnę również na linjach dalekobieżnych ustanowiona zostanie komunikacja nocna, która już istnieje w Ameryce, gdzie z Nowego Jorku do San Francisco, przestrzeń, którą najszybszy pociąg przebywa w ciągu czterech-pięciu dób, przelatuje się olbrzymiemi samolotami bez przerwy w ciągu 30 godzin. Samoloty, służące na tej linji, zaopatrzone są w łóżka, kuchnie itp.

Tak przedstawia się rozwój lotnictwa handlowego, pasażerskiego. Jednocześnie z tem wielkim powodzeniem prowadzone są prace nad budową małych samolotów, któreby służyć mogły prywatnym osobom i ich własnego użytku, tak, jak obecnie służy samochód. Nie ulega wątpliwości, że i w tym kierunku dojdziemy wkrótce do takiego stopnia, który przez porównanie będzie tak daleki od początków lotnictwa w 1906 r., jak obecnie samochód od swego pierwowzoru przed dwudziestu kilku laty.

Ruch w towarzystwach.

Msza św. za poległych. W 6. rocznicę oswobodzenia Wielkopolski, dnia 27 grudnia br. odprawiona będzie o godz. 8 rano w kościele farnym Msza św. za poległych w powstaniu i na wojnie. — Zbiórka Towarzystwa Powst. i Wojaków o godz. 7,45 przed mieszkaniem prezesa. Zarząd.

Ofiary i pokwitowania.

Cięg dalszy ofiar na ociemniałego żołnierza P.P. Wuttke 1 koszule, Dr. Synoradzki 5,00 zł.

Ofiarodawcom składam serdeczne Bóg zapłać.

St. Jaworowiczowa prezes. Czer. Krzyża

Polska przenigdy nie zginie
Póki chęć do pracy nie kinie!
Nie żebrać pracować chcą inwalidzi,
Bo życie próżniacze im się brzydzi
Kupujcie, więc nalepkę na 27 grudnia!

Urząd Stanu cywilnego w Koźminie

za czas od 10. XII. do 22. XII. 1924 roku.

Porody syna: Józef Kasprzak robotnik, Dębowiec — Józef Przybył, asystent Kasy Chorych Koźmin — Szczepan Majnert robotnik, Wrotków — Franciszek Kalmarczyk, starszy sierżant zawodowy, Koźmin — Jan Leśny stangret, Borzęciczki — Jan Berlak rolnik, Polskie Olędry — Walenty Ostrowski obuwnik, Koźmin. córkę: Andrzej Wasielak robotnik, Borzęcice — Jan Rybiński kupiec, Koźmin — Franciszek Łysik rolnik, Białydwór — Walenty Królik rzeźnik, Galew.

Wypadki śmierci: Edmund Sniegocki, 7 tygodni — Koźmin, Piotr Torzecki, 73 lata — Koźmin, Agnieszka Jagodzińska, 78 lat — Gałązki, Handchen Engelmann, 69 lat — Koźmin, Agnieszka Matuszak, 83 lata — Borzęcice, Antoni Jajor, 69 lat — Koźmin, Ignacy Kempiński, 50 lat — Koźmin.

Zapowiedzie: Wawrzyniec Mróz robotnik, Polskie Olędry z Jadwigą Kucharską Orla — Marcin Talaga robot. Wielowieś z Stanisławą Furmanówną Gościejew

Wszystkim, którzy oddali ostatnią przysługę naszej ukochanej córce i najdroższej siostrze

ś. p.

Katarzynie

oraz za liczne dowody współczucia i słowa pociechy w smutku naszym składamy na tej drodze serdeczne

„Bóg zapłać"

Michał Adamski
z żoną i dziećmi

Licytacja przymusowa.

W poniedziałek, 29. XII. 1924
będę sprzedawał publicznie najwięcej dającemu za gotówkę:

I. **o godz. 12 w Paradowie gosp. A. Nowackiego**

jedne jałowice

II. **o godz. 13 w Kromolicach Dwór**

1 pianino Blüchera (czarne)
1 biblioteka dębowa.

Krotoszyn, dnia 22 grudnia 1924 r.

Wdowczyk, komornik sądowy w Krotoszynie.

Potrzebny od 1. kwietnia 1925 r.

szwajcer-skotarz

z zaciężnikami, na deputat, do ca 30 krów. Zgłoszenia osobiste z dobremi świadectwami i rekomendacjami do **Dom. Czermin** p. Pleszew.

Tamże potrzebna od 1 stycznia 1925

silna dziewczyna

do optrzętu trzody chlewnej.

Na podarek gwiazdkowy

poleca

zabawki oraz inne podarki w użytecznych towarach
jak to: porcelane, szkło, łyżki, alpakowe, noże, widelce i t. d.

J. KODUR — Koźmin
skład sprzętów domowych i kuchennych.

- Połowa kosztów adwokackich -

Kontrakty

sprzedaży i zapisów majątku, przeprowadzenie działów spadkowych, wymazanie hipotek zwłaszcza zagranicznych, skargi i obrony sądowe, sprawy podatkowe itd.

Załatwia rzeczowo i sumiennie.

Znany, zatwierdzony przez p. Prezesa Sądu Okręgowego.

W. Schwintowski

Zastępca procesowy

Koźmin, ulica Murna 24. Tel. 83.

- Połowa kosztów adwokackich -

ZABAWKI

gwiazdkowe

poleca

J. Kraszewska, Koźmin Księgarnia Orędownika

Nakładem i drukiem Leona Goldbeka w Koźminie.
Odpowiedzialność: Dział urzędowy Starostwo. Dział nieurzędowy Leon Goldbek w Koźminie.